CURTEA DE APEL BĂLŢI

Prima instanţă: Judecătoria Edineț, sediul Central (jud. Irina Dragulean)
Dosarul nr. 2r-320 /2023

D E C I Z I E

Colegiul Civil şi de contencios administrativ

7 decembrie 2023 mun. Bălţi

Instanţa compusă din:
Preşedintele completului Stela Procopciuc
Judecători Dumitru Corolevschi și Elena Grumeza

examinînd, fără citarea părţilor, recursul declarat de către Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova împotriva încheierii judecătoriei Edineț, sediul Central din 20 iulie 2023, la cererea de chemare în judecată depusă de Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova împotriva lui Gheorghe Dodu cu privire la restituirea cheltuielilor suportate pentru instruire,

constată:

Solicitarea reclamantului :

1. La 23 ianuarie 2023, Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova, a depus la Judecătoria Edineț, sediul Central, cerere de chemare în judecată împotriva lui Gheorghe Dodu cu privire la restituirea cheltuielilor suportate pentru instruire.
2. În motivarea acțiunii a invocat că, în anul 2014, Gheorghe Dodu a fost înmatriculat la Academia „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne, secția zi, cu decontarea cheltuielilor necesare pentru studii din contul bugetului de stat.
3. În acest sens, la 12 august 2014 pârâtul a semnat un angajament în conformitate cu prevederile art. 17 alin. (6) din Legea nr. 320/2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, prin care și-a asumat obligația de a activa 5 ani, iar în cazul încetării raporturilor de muncă înainte de termenul indicat, s-a angajat în restituirea cheltuielilor suportate pentru studii proporțional cu perioada rămasă până la 5 ani, în modul stabilit de ministrul afacerilor interne.
4. Informează că, în baza procesului-verbal din 27 iunie 2017 al ședinței Comisiei de stat de repartizare a absolvenților Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI,

promoția 2018, prin ordinul MAI nr.***** din 06 iulie 2018 pârâtul a fost numit în funcția de ofițer urmărire penală al Secției urmărire penală a Inspectoratului de poliție Edineț al Inspectoratului General al Poliției, cu acordarea gradului special primar aferent corpului de ofițeri „inspector” (950628).

5. Menționează că, în baza cererii personale din 19 februarie 2019 și în temeiul art. 38 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 288/2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, prin Ordinul IGP nr. *****din 1 martie 2019, începând cu 5 martie 2019, pârâtul Gheorghe Dodu a încetat raportul de serviciu (prin demisie), deși urma să activeze 60 de luni în cadrul subdiviziunilor Ministerului Afacerilor Interne.
6. Indică că, perioada nelucrată constituie 52 luni și 3 zile, iar în coraport cu perioada de activitate desfășurată de facto, cheltuielile suportate de către Ministerul Afacerilor Interne constituie 115 361,75 (o sută cincisprezece mii trei sute șaizeci și unu, 75) lei, conform calculului detaliat și justificat după cum urmează: 12 august 2014 – 31 decembrie 2014 = 11 656,02 lei, 1 ianuarie 2015 - 31 decembrie 2015 = 34 584,15 lei, 1 ianuarie 2016 - 31 decembrie 2016 = 32 003,90 lei, 1 ianuarie 2017 - 31 decembrie 2017 = 35 057,94 lei, 1 ianuarie 2018 - 05 iulie 2018 = 19 552,22 lei. Perioada de activitate constituie 7 luni 27 zile (06 iulie 2018 - 05 martie 2019), iar perioada nelucrată constituie 52 luni și 3 zile.
7. Comunică că, în coraport cu perioada de activitate, cheltuielile ce necesită a fi restituite de către pârât constituie: 115 361,751ei (132 854,23 lei:60 luni = 2 214,24 lei/lună x 52 luni = 115 140,33 lei; 2 214,24 : 30 zile = 73,81 lei/zi x 3 zile = 221,42 lei + 115 140,33 lei = 115 361,75 lei, total).
8. Susține că, contrar prevederilor menționate supra, pârâtul nu a respectat prevederile normative și nici angajamentul asumat la înmatricularea în cadrul Academiei „Ștefan cel Mare”, fapt care a dus la prejudicierea bugetului Ministerului Afacerilor Interne cu suma de 115 361,75 lei.
9. În vederea soluționării litigiului pe cale amiabilă, la 19 decembrie 2022, Ministerul Afacerilor Interne a înaintat pârâtului o somație prin care a solicitat achitarea benevolă a sumei ce constituie cheltuielile suportate pentru instruire în decurs de 30 zile din momentul recepționării respectivei somații. Somația respectivă nu a fost recepționată de către pârât, fiind restituită Ministerului ca nereclamată.
10. În temeiul art. 354 Codul Muncii, art. 776 și 858 Cod civil, reclamantul solicită încasarea din contul pârâtului Gheorghe Dodu în beneficiul reclamantului, suma de 115 361,75 lei cu titlu de cheltuieli suportate pentru instruirea la Academia „Ștefan cel Mare”.

11. La data de 24 ianuarie 2023, cererea de chemare în judecată depusă de Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova împotriva lui Gheorghe Dodu cu privire la restituirea cheltuielilor suportate pentru instruire, a fost repartizată în mod automat prin intermediul PIGD, judecătorului Irina Dragulean.

12. Prin încheierea Judecătoriei Edineț, sediul Central din 28 ianuarie 2023, nu s-a dat curs cererii de chemare în judecată depusă de Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova împotriva lui Gheorghe Dodu cu privire la restituirea cheltuielilor suportate pentru instruire, iar la 14 februarie 2023 neajunsurile cererii de chemare în judecată au fost înlăturate.

13. Prin încheierea Judecătoriei Edineț, sediul Central din 17 februarie 2023, a fost dispusă examinarea cauzei civile în ședință publică, fiind stabilită ședința de examinare a cauzei.

14. La data de 13 aprilie 2023 prin intermediul Direcției evidență și documentare procesuală a instanței, a fost înregistrată cererea reprezentantului pârâtului, avocatului Dumitru Nemerenco, prin care a invocat tardivitatea acțiunii, în baza art. 1861 Cod de procedură civilă.

15. În argumentarea poziției sale a menționat că, reclamantul s-a adresat instanței de judecată cu cerere de chemare în judecată privind încasarea datoriei.

16. În cerere, reclamantul menționează că în anul 2014 Gheorghe Dodu a fost înmatriculat la Academia „Ștefan cel Mare" a Ministerului Afacerilor Interne secția zi, cu decontarea cheltuielilor necesare pentru studii din contul bugetului de stat.

17. Tot conform cererii se indică că la data de 12 august 2014, pârâtul a semnat un angajament în conformitate cu prevederile art. 17 alin. (6) din Legea nr. 320/2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, prin care și-a asumat obligația de a activa 5 ani, iar în cazul încetării raporturilor de muncă înainte de termenul indicat, s-a angajat în restituirea cheltuielilor suportate pentru studii proporțional cu perioada rămasă până la 5 ani, în modul stabilit de ministrul afacerilor interne.

18. Ulterior, în baza procesului-verbal din 27 iunie 2017 al ședinței Comisiei de stat de repartizare a absolvenților Academici „Ștefan cel Mare" a MAI, promoția 2018, prin ordinul MAI nr.***** din 06 iulie 2018 pârâtul a fost numit in funcția de ofițer urmărire penală al Secției urmărire penală a Inspectoratului de politie Edineț al Inspectoratului General al Poliției, cu acordarea gradului special primar aferent corpului de ofițeri „inspector" (950628).

19. Notează că, în baza cererii personale din 19 februarie 2019 și în temeiul art. 38 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 288/2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, prin ordinul IGP ar.

*****din 1 martie 2019, începând cu 5 martie 2019, pârâtul Gheorghe Dodu a încetat raportul de serviciu (prin demisie), deși urma să activeze 60 de luni în cadrul subdiviziunilor Ministerului Afacerilor Interne.

20. Tot conform cererii se indică că la data de 19 decembrie 2022 a fost expediată o somație către pârât prin care a solicitat achitarea benevolă a sumei de 115 361,75 lei.

21. Consideră că, la caz, în mod evident se atestă o acțiune depusă la 23 ianuarie 2023 cu încălcarea termenului de prescripție extinctivă, care este pasibilă de a fi examinată și respinsă fără a fi examinat fondul cauzei.

22. Ministerul Afacerilor Interne menționează expres în cerere că în baza ordinului IGP nr. 84ef din 1 martie 2019, începând cu 5 martie 2019 a încetat raportul de serviciu. Cu titlu de consecință din data de 5 martie 2019, Ministerul Afacerilor Interne era în termen legal de 3 ani de zile de a solicita restituirea sumelor pentru instruire de la Gheorghe Dodu, iar ultima zi în care Ministerul Afacerilor Interne era îndreptățit de înainta o cerere de chemare în judecată privind încasarea cheltuielilor pentru instruire fiind data de 5 martie 2022.

23. În opinia sa, Ministerul Afacerilor Interne, din data depunerii cererii din 19 februarie 2019 precum și prin emiterea ordinului IGP ar. 84ef din 1 martie 2019, prin care expres s-a indicat că din data de 5 martie 2019 a încetat raportul de serviciu, reclamantul a aflat precum și cunoscut despre dreptul la acțiune care trebuie exercitat în intervalul termenului de prescripție.

24. Cu referire la art. 1861 Cod de procedură civilă, solicită respingerea cererii de chemare în judecată depusă de Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova împotriva lui Gheorghe Dodu cu privire la restituirea cheltuielilor suportate pentru instruire ca fiind depusă în afara termenului de prescripție extinctivă și încasarea din contul reclamantului în beneficiul pârâtului Gheorghe Dodu, cheltuielile de asistență juridică în mărime de 5000 lei.

Soluția primei instanțe.

25. Prin încheierea Judecătoriei Edineț, sediul Central din 20 iulie 2023 s-a dispus:

- Se admite excepția de tardivitate ridicată de către reprezentantul pârâtului, avocatul Dumitru Nemerenco.
- Se respinge cererea de chemare în judecată depusă de Ministerul Afacerilor Interne a Republicii Moldova împotriva lui Gheorghe Dodu cu privire la restituirea cheltuielilor suportate pentru instruire, ca fiind tardivă.
- Se încasează de la Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova, cod fiscal 1006601000130, cu sediul în mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare, 75, în beneficiul lui Gheorghe Dodu, c/p *****, domiciliat în ***** cheltuielile privind acordarea asistenței juridice în sumă de 5000 (cinci mii) lei.

Argumentele recurentului.

26. La data de 31 iulie 2023 Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva încheierii instanței de fond, solicitînd admiterea cererii de recurs,casarea integrală a incheierii Judecătoriei Edineţ (sediul Centru) din 20 iulie 2023, cu restituirea spre rejudecare de către instanţa de fond a cererii de chemare in judecată depusă de Ministerul Afacerilor Interne impotriva lui Dodu Gheorghe cu privire la restituirea cheltuielilor suportate pentru instruire.

27. În motivarea recursului recurentul a indicat preponderent argumentele invocte în cererea de chemare în judecată ,suplimentar menționînd că, nu este de acord cu incheierea Judecătoriei Edineţ, sediul Centru din 20 iulie 2023, considerand-o a fi una neintemeiată şi pasibilă casării, reieşind din următoarele considerente.

28. Astfel, menţioneaază că, contrat celor invocate de către instanţă, in referinţa la cererea privind excepţia tardivităţii, Ministerul Afacerilor Interne indică că in perioada anului 2022 de către Curtea de Conturi a fost efectuat auditul public asupra rapoartelor financiare consolidate ale Ministerului Afacerilor Interne incheiate la 31 decembrie 2021, Raportul auditului fiind aprobat prin Hotărarea Curţii de Conturi nr. 33 la 01 iulie 2022.

29. Aşadar, in cadrul desfăşurării auditului public extern sus menţionat s-au constatat anumite deficienţe şi aspecte problematice, menţionandu-se că contrar prevederilor art. 26 alin. (3) şi (4) din Legea nr. 288/2016, ministerul nu a asigurat inregistrarea in evidenţa contabilă a creanţelor in sumă de 27,0 mii. lei aferente procesului de instruire la studii superioare de licenţă şi maşter pentru 267 de funcţionari publici cu statut special, care au incetat raporturile de serviciu in primii 5 ani de activitate după absolvirea programului de formare profesională cu finanţare de la bugetul de stat.

30. Potrivit art. 3 alin. (1) şi 37 alin. (1) din Legea nr. 260/2017 privind organizarea şi funcţionarea Curţii de Conturi a Republicii Moldova, Curtea de Conturi este o instituţie supremă de audit a Republicii Moldova, care exercită controlul asupra modului de formare, administrare şi intrebuinţare a resurselor financiare publice şi a patrimoniului public prin realizarea auditului public extern in conformitate cu standardele internaţionale ale instituţiilor supreme de audit. Iar, recomandările Curţii de Conturi sunt obligatorie pentru entităţile auditate şi alte instituţii vizate in raportul auditorului.

31. Ţinand cont de prevederile pct. 2.5.11. din Raportul auditului, aprobat prin Hotărarea Curţii de Conturi nr. 33/2022**,** potrivit căruia pentru examinarea rezultatelor auditului public extern Ministerului Afacerilor Interne i s-a recomandat să implementeze un mecanism de control pentru asigurarea

evidenţei persoanelor şi a creanţelor aferente procesului de instruire in cazul incetării raporturilor de serviciu pană la expirarea angajamentului asumat.

32. Urmare efectuării de către Inspectoratul de Management Operaţional al Ministerului Afacerilor Interne a controlului tematic privind respectarea condiţiilor şi a modalităţii de restituire a cheltuielilor pentru instruire de către funcţionarii publici cu statut special, a fost intocmit Raport, care conţine lista persoanelor (care au activat in cadrul Inspectoratului General al Poliţiei) in privinţa cărora pană la dispunerea activităţii de control nu s-a iniţiat procesul de recuperare a cheltuielilor pentru instruire (perioada 2016 - 2022), inregistrat la 21 octombrie 2022, cu nr.27/190.

33. Ulterior, in bază demersului Inspectoratului de poliţie Edineţ al Inspectoratului General al Poliţiei nr. 34/35-10647 din 28 noiembrie 2022, a fost iniţiată acţiunea in instanţa de judecată privind incasarea cheltuielilor suportate pentru instruirea absolventului Dodu Gheorghe.

34. Mai susține că, în partea ce ţine de adresarea in instanţa de judecată anume a Ministerului Afacerilor Interne şi nu a Academiei „Ştefan cel Mare” sau a Inspectoratului General al Poliţiei al MAI comunică că, in conformitate cu prevederile art. 26 alin. (4) din Legea nr. 288/2016 precitată *{in redacţia la momentul incetării raporturilor de serviciu*), funcţionarul public cu statut special care a absolvit o instituţie de invăţământ a Ministerului Afacerilor Interne din banii bugetului de stat şi a incetat raportul de serviciu in primii 5 ani de activitate din motivele specificate la art. 38 alin. (1) lit. a), g)-r) şi t)-w) restituie cheltuielile pentru studii proporţional cu perioada rămasă pină la 5 ani, in modul stabilit de Ministerul Afacerilor Interne.

35. Astfel, conform pct. 7 al Regulamentului, aprobat prin Ordinul ministrului afacerilor interne nr. 135 din 23 mai 2017 „Cu *privire la aprobarea Regulamentului privind condiţiile şi modalitatea de restituire a cheltuielilor pentru instruire de către funcţionarii publici cu statut special*\ funcţionarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne va restitui in bugetul de stat cheltuielile suportate pentru dezvoltarea sa profesională prin intermediul Ministerului Afacerilor Interne, ceea ce denotă că anume Ministerul Afacerilor Interne este reclamantul care are dreptul de a cere restituirea cheltuielilor suportate pentru instruire, respectiv are dreptul de intentare a unei acţiuni in instanţă de judecată.

36. Luand in calcul prevederile pct. 10 ale aceluiaşi Regulament, potrivit căruia *in cazul in care raporturile de serviciu ale funcţionarului public cu statut special incetează in perioada in care acesta are obligaţia să activeze in semiciul public, autoritatea publică in care acesta işi desfăşoară activitatea este obligată să comunice despre acest fapt autorităţii publice faţă de care s-a intocmit angajamentul*, se constată că Ministerul Afacerilor Interne a aflat

despre neonorarea de către parat a obligaţiilor sale abia in a doilea semestru a anului 2022, urmare a desfăşurării auditului public extern sus menţionat şi a informării de către Direcţia de poliţie a mun. Chişinău a Inspectoratului General al Poliţiei.

37. Mai mult potrivit pct. 4 subpct. 2 ale aceluiaşi Regulament, Angajamentul conţine următoarea informaţie: obligaţia de a activa in cadrul Ministerului Afacerilor Interne sau in subdiviziunile acestuia după absolvirea cursurilor de formare iniţială sau programelor de dezvoltare profesională sau, după caz, obligaţia de a restitui in bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Afacerilor Interne, cheltuielile suportate pentru instruirea sa profesională.

38. Specifică că la caz potrivit art. 395 alin. (1) din Codul civil „ *termenul de prescripţie extinctivă incepe să curgă de la data naşterii dreptului la acţiune. Dreptul la acţiune se naşte la data cand persoana a aflat sau trebuia să afle despre incălcarea dreptului* ”.

39. Potrivit art. 395 alin. (4) din Cod civil *„in acţiunile privind repararea prejudiciului, termenul de prescripţie extinctivă incepe să curgă de la data cand păgubitul a cunoscut sau trebuia să cunoască atat tipul prejudiciului, cat şi pe cel care răspunde de el.*

40. Menţionează că, paratul a demisionat prin Ordinul şefului Inspectoratului General al Poliţiei al MAI nr. *****. din 01 martie 2019, fapt ce denotă că Dodu Gheorghe a fost angajat al Poliţiei, iar angajator pentru parat in speţă fiind şeful InspectoratuluiGeneral al Politiei.

41. Subsidiar, potrivit pct. 2 şi 3 din Regulamentul cu privire la organizarea şi funcţionarea Inspectoratului General al Poliţiei, aprobat prin Hotărarea Guvernului nr. 547/2019, Inspectoratul General al Poliţiei (subdiviziunea in cadrul căruia a activat parata) este autoritatea administrativă din subordinea Ministerului Afacerilor Interne, care asigură, in condiţiile legii, implementarea politicilor statului in domeniul menţinerii, asigurării şi restabilirii ordinii şi securităţii publice, protecţia drepturilor şi intereselor legitime ale persoanei şi comunităţii, prevenirea, investigarea şi descoperirea infracţiunilor şi a contravenţiilor, infăptuirea justiţiei, asistenţă populaţiei şi autorităţilor administraţiei publice locale. Inspectoratul reprezintă unitatea centrală de administrare şi control al Poliţiei, cu statut de persoană juridică de drept public, avind competenţă pe intreg teritoriul Republicii Moldova, are sediul in municipiul Chişinău, dispune de ştampilă cu imaginea Stemei de Stat şi denumirea in limba de stat, precum şi de cont trezorerial şi alte atribute specifice, in modul stabilit.

42. Potrivit pct. 2 şi 3 din Regulamentul cu privire la organizarea şi funcţionarea Ministerului Afacerilor Interne aprobat prin Hotărarea Guvernului nr. 693 din 30.08.2017, Ministerul Afacerilor Interne este organul central de specialitate al

administraţiei publice care asigură realizarea politicii guvernamentale in domeniile de activitate ce ii sunt incredinţate şi este persoană juridică de drept public, cu sediul in municipiul Chişinău, şi dispune de denumire, de ştampilă cu Stema de Stat a Republicii Moldova, de conturi trezoreriale, precum şi de alte atribute specifice autorităţilor publice, stabilite in legislaţie. Deci, Ministerul Afacerilor Interne şi Inspectoratul General al Poliţiei sunt persoane juridice distincte cu atribuţii diferite.

43. Astfel, in cazul in care competenţa de recuperare a cheltuielilor pentru instruire ar reveni Inspectoratului General al Poliţiei, termenul de prescripţie ar fi fost pentru Inspectoratul General al Poliţiei, iar in cazul dat Ministerul Afacerilor Interne este obligat să recupereze despăgubirea şi termenul curge de la data cand a cunoscut, adică notificarea Inspectoratului de poliţie Edineţ al Inspectoratului General al Poliţiei din 28 noiembrie 2022.

44. Prin urmare, indică recurentul ,soluţia instanţei de fond de admitere a cererii reprezentantului intimatului privind ridicarea excepţiei de tardivitate in prezenta cauză civilă şi de a respinge acţiunea inaintată de Ministerul Afacerilor Interne impotriva lui Dodu Gheorghe cu privire la restituirea cheltuielilor suportate pentru instruire ca fiind tardivă, este una neintemeiată şi urmează a fi apreciată ca o limitare a dreptului recurentului la justiţie.

45. Or, soluţia adoptată de instanţa de fond prin incheierea contestată nu este compatibilă cu respectarea garanţiilor unui proces echitabil, in sensul prevederilor art.6 § 1 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului, care statuează că orice persoană are dreptul la judecarea cauzei „in mod echitabil”, ceea ce implică, inclusiv, o procedură contradictorie şi egalitatea armelor ale părţilor litigante.

46. Respectarea principiului egalităţii armelor presupune că fiecare parte trebuie să obţină o posibilitate rezonabilă de a-şi prezenta cauza intr-o situaţie egală in raport cu adversarul său, astfel incat intre părţi să se menţină un echilibru corect.

47. Mai reține că,concomitent prin incheierea Judecătoriei Edineţ (sediul Centru) din 20 iulie 2023, s-a dispus incasarea din contul Ministerului Afacerilor Interne, in beneficiul lui Dodu Gheorghe a cheltuielilor de judecată in mărime de 5 000 lei.

48. Pornind de la practica CEDO, cheltuielile de asistenţă juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate şi rezonabile ca mărime. Pentru dovada cheltuielilor suportate, prin prisma practicii CEDO, se evidenţiază necesitatea prezentării de către partea care pretinde compensarea cheltuielilor, a următoarelor documente: dovada achitării onorariilor avocaţilor (copii de pe dispoziţiile de plată prin virament sau bonurile de plată); copia de pe facturile de strictă evidenţă, emisă pentru clienţi- persoane juridice şi in alte cazuri

stabilite de legislaţie; listă detaliată a actelor/acţiunilor efectuate de avocat şi a timpului aferent acestora (cu tariful şi orarul).

49. Pentru determinarea cuantumului compensaţiei acordate, instanţa de judecată pentru a face o apreciere corectă, va mai ţine cont de: complexitatea cauzei; noutatea şi dificultatea intrebărilor juridice ridicate in speţă; aportul avocatului la soluţionarea cauzei; timpul şi munca depusă de avocat; aptitudinile speciale necesare pentru a acorda asistenţa (cunoştinţe tehnice speciale, cunoaşterea profundă a unor reglementări de profil, cunoaşterea limbilor străine, a altor procedee de comunicare cu clienţi specifici etc.); faptul in ce măsură munca avocatului in cauza respectivă ii limitează capacitatea de a lucra in alte dosare; rezultatul obţinut; restricţiile de timp impuse de client şi de circumstanţele cauzei; natura şi durata relaţiei dintre avocat şi client; experienţa, reputaţia şi abilitatea avocatului; justificarea şi ponderea mijloacelor de apărare utilizate in cauză; suma despăgubirilor pretinse/obţinute in cauză; alţi factori la discreţia instanţei.

50. Totodată, in jurisprudenţa constantă a Curţii Europene a Drepturilor Omului (cauza Costin versus Romania, hotărarea din 26 mai 2005; cauza Străin şi alţii versus Romania, hotărarea din 21 iulie 2005; cauza Petre versus Romania hotărarea din 27 iulie 2006, etc.) s-a statuat că partea care a caştigat procesul nu va putea obţine rambursarea unor cheltuieli decat in măsura in care se constată realitatea, necesitatea şi caracterul lor rezonabil.

51. Avand in vedere cele menţionate, motivarea cheltuielilor de judecată potrivit practicii CEDO este obligatorie, şi are o importanţă majoră la determinarea cuantumului compensaţiei acordate pentru asistenţa juridică.

Aprecierea instanței de recurs.

52. Analizînd legalitatea şi temeinicia încheierii judecătoriei Edineț, sediul Central din 20 iulie 2023 prin prizma argumentelor invocate în materialele dosarului şi legislaţiei procedurale în vigoare, Colegiul civil consideră, că recursul înaintat de Ministerul Afacerilor Interne este neîntemeiat și urmează a fi respins, din următoarele considerente .

53. Potrivit al. (3) al art. 426 CPC recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului şi a referinţei la recurs, fără examinarea admisibilităţii şi fără participarea părţilor.

54. În conformitate cu art.425 CPC, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

55. Colegiul civil în acest sens atestă faptul că, încheierea supusă recursului a fost emisă la data de 20 iulie 2023 , iar cererea de recurs a fost înaintată la data de

31 iulie 2023 (f.d.114), astfel se constată că,cererea de recurs este înaintată în limitele termenului prevăzut la art.425 CPC .

Comunicarea actelor:

56. Colegiul Civil a notificat la data de 12 septembrie 2023 intimatul despre depunerea recursului, oferindu-i termen de 10 zile de la recepționarea recursului pentru prezentarea referinței. Intimatul însă nu a făcut uz de drepturile sale procesuale și nu a prezentat referință, fapt ce nu împiedică instanța să examineze cererea de recurs în baza probelor anexate la dosar.

57. Potrivit art.427 lit.a) CPC instanţa de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul şi să menţină încheierea.

58. Probatoriul cauzei atestă că, la 23 ianuarie 2023, Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova, a depus la Judecătoria Edineț, sediul Central, cerere de chemare în judecată împotriva lui Gheorghe Dodu cu privire la restituirea cheltuielilor suportate pentru instruire.

59. La data de 13 aprilie 2023 prin intermediul Direcției evidență și documentare procesuală a instanței,a fost înregistrată cererea reprezentantului pârâtului,avocatul Dumitru Nemerenco, prin care a invocat tardivitatea acțiunii, în baza art. 1861 Cod de procedură civilă.

60. Prin încheierea Judecătoriei Edineț, sediul Central din 20 iulie 2023 s-a dispus:

- Se admite excepția de tardivitate ridicată de către reprezentantul pârâtului, avocatul Dumitru Nemerenco.

- Se respinge cererea de chemare în judecată depusă de Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova împotriva lui Gheorghe Dodu cu privire la restituirea cheltuielilor suportate pentru instruire, ca fiind tardivă.

- Se încasează de la Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova, cod fiscal 1006601000130, cu sediul în mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare, 75, în beneficiul lui Gheorghe Dodu, c/p *****, domiciliat în ***** cheltuielile privind acordarea asistenței juridice în sumă de 5000 (cinci mii) lei.

61. Colegiul civil consideră că, prima instanță a emis o soluție legală și întemeiată.

62. Astfel, conform articolului 186^1 CPC (1) cererile depuse în instanța de judecată peste termenul de prescripție extinctivă, a căror tardivitate a fost invocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare de partea în proces, persoana în a cărei favoare a curs prescripţia, de creditorul persoanei sau de către oricare altă persoană care are interes legitim, se examinează în fond doar după examinarea de către instanța de judecată a excepției de tardivitate. Dacă reclamantul a solicitat repunerea în termenul de prescripție sau solicită repunerea odată cu ridicarea excepției, instanța de judecată examinează excepția de tardivitate concomitent cu cererea de repunere în

termen. (2) Excepția de tardivitate și, după caz, repunerea în termen se soluționează în ședință de judecată, convocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare. Lipsa participanților citați legal nu împiedică examinarea cererilor. (3) Dacă nu se dispune repunerea în termen şi/sau se admite excepția de tardivitate, instanța de judecată respinge acțiunea ca fiind tardivă printr-o încheiere motivată care poate fi atacată cu recurs. (4) Instanţa de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii adoptate conform alin. (3), este în drept: a) să respingă recursul şi să menţină încheierea; b) să admită recursul şi să caseze integral încheierea, restituind cauza spre rejudecare. (5) Dacă se dispune repunerea în termen şi/sau excepția de tardivitate se respinge, instanța de judecată emite o încheiere motivată care poate fi atacată odată cu fondul și continuă examinarea cauzei.

63. Din materialele cauzei instanța reține că, în baza ordinului nr. 90 ef./st. din 12 august 2014, pârâtul Gheorghe Dodu a fost înmatriculat la Academia „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne, secția zi, Facultatea științe polițienești a Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI. La data de 12 august 2014 pârâtul Gheorghe Dodu a semnat un angajament, prin care confirmă că a fost informat despre prevederile art. 17 alin. (6) al Legii nr. 320 din 27.12.2012 „Cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului”, potrivit cărora, polițistul care a absolvit Academia Ștefan cel Mare a Ministerului Afacerilor Interne din contul bugetului de stat și a încetat raporturile de serviciu în primii 5 ani de activitate din motive specificate în art. 47 alin. (1) lit. a), h), k), restituie cheltuielile pentru studii proporțional cu perioada rămasă până la 5 ani în modul stabilit de ministrul afacerilor interne.

64. La fel se reține că, la 10 septembrie 2014, între „Academia Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne și pârâtul Gheorghe Dodu a fost semnat contractul de studii seria B/14 nr. 265.

65. Se mai constată că, la 5 iulie 2018, pârâtul Gheorghe Dodu a depus în adresa Ministrului Afacerilor Interne, cerere prin care în temeiul procesului-verbal din 27 iunie 2017 al ședinței Comisiei de stat de repartizare a absolvenților Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI, promoția 2018, a solicitat de a fi numit în funcția de ofițer de urmărire penală al secției urmărire penală a Inspectoratului de Poliție Edineț, al IGP al MAI. Ca urmare, prin ordinul MAI nr. 138 ef. din 6 iulie 2018, pârâtul Gheorghe Dodu a fost numit în funcția de ofițer urmărire penală al Secției urmărire penală a Inspectoratului de poliție Edineț al Inspectoratului General al Poliției, cu acordarea gradului special primar aferent corpului de ofițeri „inspector” (950628).

66. Ulterior, la data de 19 februarie 2019, ofițerul de urmărire penală a SUP a IP Edineț, al IGP, inspector Gheorghe Dodu, a depus în adresa Ministrului Afacerilor Interne cererea de demisionare în conformitate cu art. 38 alin. (1) lit.

a) al Legii nr. 288 din 11.12.2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, din motiv că nu dorește să-și continue activitatea în cadrul Poliției.

67. Astfel, potrivit ordinului IGP nr. *****. din 1 martie 2019, s-a dispus încetarea raportului de serviciu al funcționarului public cu statut special, inspectorului Gheorghe Dodu, ofițer de urmărire penală al Secției Urmărire Penală a Inspectoratului de Poliție Edineț al IGP al MAI, cu reținerea după caz a costului restant al echipamentului și cu restituirea în conformitate cu art. 148 alin. (4) al Codului muncii a sumei achitate pentru zilele fără acoperire ale concediului de odihnă, de la 5 martie 2019.

68. În vederea soluționării litigiului pe cale amabilă, la 19 decembrie 2022,Ministerul Afacerilor Interne a Republicii Moldova a înaintat pârâtului o somație prin care a solicitat achitarea benevolă a sumei ce constituie cheltuielile suportate pentru instruire în decurs de 30 zile din momentul recepționării respectivei somații, somația respectivă nu a fost recepționată de către pârât, fiind restituită Ministerului cu mențiunea „plecat”.

69. Potrivit prevederilor art. 5 alin. (1) Cod de procedură civilă orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit delege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime.

70. Ca urmare, la 23 ianuarie 2023, Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova a depus la Judecătoria Edineț, sediul Central, cererea de chemare în judecată împotriva lui Gheorghe Dodu prin care a solicitat încasarea sumei de 115361,75 lei suportate cu titlu de cheltuieli pentru instruire la Academia „Ștefan cel Mare”.

71. La data de 13 aprilie 2023 prin intermediul Direcției evidență și documentare procesuală, a fost înregistrată cererea reprezentantului pârâtului, avocatului Dumitru Nemerenco, prin care a invocat tardivitatea acțiunii, în baza art. 1861 Cod de procedură civilă și a solicitat respingerea cererii de chemare în judecată a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, ca fiind depusă tardiv și dispunerea încasării cheltuielilor de judecată.

72. Potrivit art. 391 alin. (1) Cod civil, termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată,dreptul încălcat este de 3 ani.

73. În condițiile art. 394 Cod civil, acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă numai dacă persoana în a cărei favoare a curs prescripția, creditorii persoanei sau oricare altă persoană care are un interes legitim a ridicat excepția de tardivitate conform Codului de procedură civilă.

74. Conform art. 395 alin. (1) Cod civil, termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data nașterii dreptului la acțiune. Dreptul la acțiune se naște la data când persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului.

75. În contextul normelor de drept enunțate și raportate la cererea formulată de către reprezentantul pârâtului, avocatul Dumitru Nemerenco, instanța de fond în opinia Colegiului civil constată justificat că termenul de 3 ani de adresare în instanța de judecată în vederea restituirii cheltuielilor suportate pentru instruire, a început a curge pentru reclamantul Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova, începând cu data 6 martie 2019, data imediat următoare a încetării raporturilor de serviciu cu pârâtul Gheorghe Dodu și a curs până la data de 6 martie 2022.

76. Însă în pofida acestui fapt, reclamantul Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova, abia la 19 decembrie 2022 a expediat în adresa pârâtului Gheorghe Dodu, cererea prealabilă nr. 44/22-5155 din 19 decembrie 2022, prin care a solicitat soluționarea litigiului pe cale extrajudiciară, iar cererea de chemare în judecată a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova împotriva lui Gheorghe Dodu cu privire la restituirea cheltuielilor suportate pentru instruire a fost depusă doar la 20 ianuarie 2023 ce se atestă prin plicul anexat, iar la data de 23 ianuarie 2023 a fost înregistrată în adresa instanței, fapt confirmat prin amprenta ștampilei, adică cu încălcarea vădită a termenului de 3 ani, ceea ce în mod indubitabil contravene prevederilor art. 391 alin. (1) Cod civil.

77. Subsecvent,Colegiul civil menționează că probe și argumente, care ar justifica omiterea termenului de prescripție, de către reclamant nu au fost prezentate, iar, instanța de judecată nu a stabilit că termenul în care reclamantul urma să depună cererea de chemare în judecată a fost suspendat sau întrerupt în baza temeiurilor prevăzute de lege.

78. Potrivit art. 113 Cod de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

79. Din dispozițiile art. 116 alin. (3) Cod de procedură civilă*,* urmează că la cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

80. În continuare, Colegiul civil constată că reclamantul Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova nu a solicitat repunerea în termenul de prescripție.

81. În această ordine de idei, instanța de recurs reiterează că potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului stabilirea bazei legale a unei acțiuni și termenele limită pentru introducerea unei acțiuni se numără printre limitările permise ale dreptului de acces la o instanță.

82. În context, Colegiul civil subliniază că în cazul în care în lege este stabilit un anumit termen în care trebuie efectuate acțiuni procesuale, partea care trebuie să le execute are obligația de a îndeplini acestea acțiuni în termenul indicat.

83. Art. 186[1] Codul procedură civilă, introdus prin Legea nr. 17 din 5 aprilie 2018, în vigoare din 1 iunie 2018, prevede procedura de soluționare a excepției de tardivitate și a cererilor eventuale de repunere în termen formulate de partea interesată. Astfel, este instituită regula generală, potrivit căreia, examinarea în fond a cauzei civile depuse în instanța de judecată peste termenul de prescripție extinctivă, a cărei tardivitate a fost invocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare va fi posibilă doar după soluționarea excepției de tardivitate și a cererii de repunere în termen. Examinarea excepției de tardivitate și/sau a cererii de repunere în termen se efectuează în ședința de judecată, la faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare.

84. Aici, se va menționa că excepția de tardivitate a fost ridicată de către pârât la faza pregătirii cauzei pentru dezbateri judiciare și la această etapă procesuală, reclamantul nu a fost lipsit de posibilitatea de a prezenta probe și argumente în vederea repunerii în termen a cererii de chemare în judecată, astfel nefiind limitat în drepturile sale procedurale.

85. Instanța de recurs nu poate reține argumentul invocat de către reclamantul-recurent,precum că Ministerul Afacerilor Interne nu a cunoscut despre încetarea raporturilor de serviciu anticipate cu pârâtul, deoarece este o persoană juridică distinctă față de Inspectoratul General al Poliției, iar ultimul nu și-a onorat obligațiunea de a informa despre aceasta.

86. Or, potrivit art. 8 alin. (1), (2) a Legii nr. 320 din 27 decembrie 2012 cu privire la activitatea Poliției și statutului polițistului, Controlul asupra activității Poliției este exercitat de Ministerul Afacerilor Interne, procuratură, alte autorități ale administrației publice, precum şi de organizațiile naționale şi internaționale care asigură protecția drepturilor şi libertăților fundamentale ale omului, în temeiul şi în limitele prevăzute de legislație şi de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte. (2) Controlul asupra utilizării mijloacelor bugetare alocate pentru întreținerea Poliției se efectuează de Ministerul Afacerilor Interne şi de alte autorități abilitate cu asemenea atribuții.

87. Astfel norma legală sus citată prevede expres că reclamantul, Ministerul Afacerilor Interne, exercită în mod direct controlul asupra activității și asupra utilizării mijloacelor bugetare alocate Inspectoratului General de Poliție, de

unde reiese responsabilitatea și obligațiunea Ministerului Afacerilor Interne de a cunoaște despre activitatea IGP, cât și despre utilizarea mijloacelor bănești, mai mult că pe seama acestuia se include și recuperarea cheltuielilor suportate pentru instruire.

88. Instanța reiterează că Inspectoratul General de Poliție se află în subordinea directă a Ministerului Afacerilor Interne a RM, de aceea era absolut obligatoriu să prezinte Ministerului raport cu privire la persoanele cu care au fost încetate raporturile de serviciu în mod anticipat.

89. Omisiunea Inspectoratului General al Poliției de a informa Ministerul Afacerilor Interne despre încetarea raportului de serviciu a pârâtului sub nici o formă nu poate fi pusă pe seama pârâtului Gheorghe Dodu, în favoarea căruia a curs prescripția.

90. Totodată, potrivit pct. 7 alin. (6) a Hotărârii Guvernului nr. 693 din 30 august 2017 cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Afacerilor Interne, una din funcțiile de bază a Ministerului este - organizarea sistemelor de planificare, executare, evidență contabilă şi raportare a bugetului în cadrul Ministerului şi, după caz, în cadrul autorităților/instituțiilor bugetare din subordine. Ceea ce denotă cu certitudine că evidența bugetară atât a Ministerului, cât și a instituțiilor din subordine reprezintă o funcție de bază a Ministerului, respectiv ținerea evidenței recuperării cheltuielilor pentru instruire din buget intră în obligativitatea Ministerului Afacerilor Interne.

91. Colegiuil civil deasemenea consideră inadmisibil și argumentul părții recurente conform căruia a aflat despre faptul încetării raporturilor de serviciu a pârâtului Gheorghe Dodu, abia în urma auditului public efectuat de Curtea de Conturi asupra rapoartelor financiare consolidate ale Ministerului Afacerilor Interne încheiate la 31 decembrie 2021,Raportul auditului fiind aprobat prin Hotărârea Curții de Conturi nr. 33 la 01 iulie 2022 (publicată în Monitorul Oficial).

92. Este important a menționa că Curtea de Conturi este instituția supremă de audit a Republicii Moldova, care exercită controlul asupra modului de formare, administrare şi întrebuințare a resurselor financiare publice şi a patrimoniului public prin realizarea auditului public extern în conformitate cu standardele internaționale ale instituțiilor supreme de audit.

93. Însă, Ministerul Afacerilor Interne nu s-a aflat în imposibilitate de a monitoriza și efectua controlul utilizării resurselor bugetare proprii din data de 05 martie 2019, de la demisionarea pârâtului, în termenul legal de adresare în instanța de judecată de 3 ani.

94. Față de cele ce preced,Colegiul civil consideră legală și întemeiată concluzia instanței de fond de a admite excepția de tardivitate ridicată de reprezentantul pârâtului, avocatul Dumitru Nemerenco. Totodată, ținând cont de faptul că excepția de tardivitate invocată de către reprezentantul pârâtului, avocatul

Dumitru Nemerenco a fost admisă, instanța de fond la fel justificat a admis și cerința reprezentantul pârâtului, avocatul Dumitru Nemerenco și a respins cererea de chemare în judecată ca fiind tardivă.

95. În temeiul prevederilorr expuse la art. 94 alin. (1) Cod de procedură civilă, care statuează că,instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată, instanța de fond întemeiat a dispus încasarea de la reclamantul-recurent - Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova în beneficiul pârâtului Gheorghe Dodu a cheltuielilor de asistență juridică,instanța notînd deasemenea în acest sens și dispozițiile art.90 lit. (i) și 96 alin. (1) Cod de procedură civilă .

96. Pornind de la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru ca costurile și cheltuielile să fie incluse în suma acordată, trebuie să se stabilească dacă acestea au fost cu adevărat suportate, au fost necesare și că au o valoare rezonabilă (Nilsen și Johnsen împotriva Norvegiei (GC). La examinarea cauzei civile s-a stabilit că Gheorghe Dodu, în cadrul procesului judiciar a beneficiat de asistență juridică, pentru serviciile căreia a achitat suma de 5000 lei, cheltuieli confirmate prin bonul de plată seria/nr. QL 561115 din data de 23 martie 2023.

97. Apreciind bonul de plată și luând în considerație circumstanțele cazului, volumul de lucru efectuat de avocatul pârâtului, instanța de fond legal a considerat probată suportarea cheltuielilor și constată rezonabilitatea sumei de 5 000 lei cu titlu de cheltuieli suportate de pârât pentru acordarea asistenței juridice în cadrul acestui dosar și care urmează a fi încasate din contul reclamantului-recurent, cuantum pe care instanța de recurs îl apreciază ca fiind real, necesar și rezonabil.

98. La stabilirea cuantumului asistenței juridice acordate instanța a ținut cont inclusiv și de complexitatea cauzei, aportul avocatului la soluționarea cauzei, timpul și munca depus de către avocat, precum și rezultatul obținut.

99. În consecință,agumentele invocate în recurs în opinia Colegiului civil sunt absolut neîntemeiate fiind pur declarative, nefiind probate corespunzător, or, conform art.118 alin.(1) CPC a RM, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel .

100. Deasemenea ,conform jurisprudenţei CEDO recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situaţiei prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai şi alţii contra Franţei, 25 februarie 1995),pe când în recursul declarat de Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova , asemenea aspecte nu se regăsesc.

101. În concluzie Colegiul Civil constată că argumentele invocate în cererea de recurs, în esența lor, sunt similare argumentelor expuse în cererea de chemare în judecată care au fost deja supuse examinării şi aprecierii juste de către instanța de fond, fiindu-le oferite concluziile de rigoare, iar actele normative vizate au fost interpretate şi aplicate elocvent de instanța de fond prin prisma circumstanțelor importante ale cauzei. Instanța de recurs notează că, recurentul nu a invocat niciun argument plauzibil în vederea justificării netemeiniciei încheierii instanței de fond.

102. Din considerentele menționate şi având în vedere că prima instanță a examinat cauza sub toate aspectele, cu respectarea normelor de drept material, procedural, a emis o încheiere legală, iar argumentele invocate în cererea de recurs nu au suport probator, Colegiul Civil și de contencios administrativ ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova şi a menține încheierea judecătoriei Edineț, sediul Central din 20 iulie 2023 ca fiind legală și întemeiată .

103. În conformitate cu art. art.186[1] al.4) lit.a), 427 lit.a),428 CPC a RM , Colegiul Civil;

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova.

Se menține încheierea judecătoriei Edineț, sediul Central din 20 iulie 2023, la cererea de chemare în judecată depusă de Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova împotriva lui Gheorghe Dodu cu privire la restituirea cheltuielilor suportate pentru instruire .

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Preşedintele completului
judecător Stela Procopciuc

Judecători Dumitru Corolevschi

Elena Grumeza